

समूह दर्ता निवेदन

मिति:.....

श्री रत्ननगर नगरकार्यपालिकाको कार्यालय
रत्ननगर नगरपालिका, चितवन ।

मार्फत, श्री वडा कार्यलय
..... नं. वडा ।

विषय: कृषक समूह दर्ता सम्बन्धमा ।

श्री कृषि विकास शाखा, रत्ननगर नगरपालिकाको सहयोगमा हामी संगठित भई रत्ननगर न.पा. वडा नं.मा
मिति.....गते गठन भएको हाम्रो समूह श्रीदर्ता गरीदिनु
हुन भनि निम्न कागजातहरु संलग्न गरी यो निवेदन पेश गरेका छौ ।

संलग्न कागजातहरु

१. समूहको सदस्यहरुबाट हस्ताक्षर गरिएको विधान
२. समूहको निर्णय : समूह गठन, विधान, खाता संचालन, स्थायी लेखा नं., कार्यसमिति चयन, छाप लोगो सम्बन्धमा
३. वडा कार्यालयको सिफारिस पत्र
४. समूहका सदस्यहरुको नागरिकताको प्रतिलिपि
५. समूहको अध्यक्षको अटो साईज फोटो प्रति १
६. समूहका सदस्यहरुको जग्गा धनीपुर्जाको प्रतिलिपि
७. रु. १०० राजश्व दाखिला भौचरको प्रतिलिपि

.....

समूह अध्यक्षको दस्तखत

मिति:

सम्पर्क नं. :

समूहको छाप :

समूहको विवरण

कृषक समूहको नाम :स्थापना वर्ष

गा.पा./न.पा.को नामवडा नं. टोल.....

समूहको मुख्य उद्देश्य

सदस्य संख्या : पुरुष महिला जम्मा

आदिवासी जनजाती..... दलित..... ब्राम्हण क्षेत्री जम्मा

पदाधिकारीहरुको नाम

क्र. सं.	नाम	पद	शैक्षिक योग्यता	उमेर (वर्ष)	जग्गा क्षेत्रफल (कठ्ठा)	दस्तखत	फोटो
१		अध्यक्ष					
२		उपाध्यक्ष					
३		सचिव					
४		कोषाध्यक्ष					
५		सदस्य					
६		सदस्य					
७		सदस्य					

नियमित बैठक बस्ने दिन समय.....स्थान.....

प्रति व्यक्ति प्रति महिना समूहको हितकोषमा संकलन हुने रु

हालसम्म हितकोषमा जम्मा रकम रु

अनुसुची -११
(दफा १२ को उपदफा (२) संग सम्बन्धित)

समूह सदस्यको विवरण फाराम

क्र. स.	सदस्यको नाम	वडा.नं.	गाँउ वा टोल	उमेर (वर्ष)	शिक्षा	जमिनको क्षेत्रफल (कठ्ठा)	परिवार संख्या	सम्पर्क नं.
१								
२								
३								
४								
५								
६								
७								
८								
९								
१०								
११								
१२								
१३								
१४								
१५								
१६								
१७								
१८								
१९								
२०								
२१								
२२								
२३								
२४								
२५								
२६								
२७								
२८								
२९								
३०								

मासिक हितकोष संकलन फाराम

साल :-

[illegible]

[illegible]

अनुसूची-१३
(दफा १६ को उपदफा (६) संग सम्बन्धित)

समूहको लगानी विवरण

समूहको नाम :-

क्र.स.	लिने व्यक्तिको नाम	ठेगाना	उद्देश्य	रकम	लिएको मिति	रकम बुझाउनु पर्ने मिति	लिनेको सहि
१							
२							
३							
४							
५							
६							
७							
८							
९							
१०							
११							
१२							
१३							
१४							
१५							

୧୬							
୧୭							
୧୮							
୧୯							
୨୦							
୨୧							
୨୨							
୨୩							
୨୪							
୨୫							
୨୬							
୨୭							
୨୮							
୨୯							
୩୦							

अनुसूची-१५
(दफा १७ को खण्ड (च) संग सम्बन्धित
सम्पत्ति (नगद जिन्सी) खाता फाराम

२०..... सालमहिना

[illegible]

अनुसूचि ५
(दफा ११ को उपदफा (३) संग सम्बन्धित)
कृषक समूहको विधान

प्रस्तावना :

कृषि वा पशुजन्य वस्तुको उत्पादन, उत्पादकत्व बढाउन, उत्पादन सामग्री सुलभ बनाउन, उत्पादित सामग्रीको विक्री वितरण, पोष्टहार्भेष्ट व्यवस्थापन, बिजबृद्धि तथा उन्नत बीउ उत्पादन, बचत संकलनबाट आत्मनिर्भर हुनको लागी रत्ननगर नगरपालिकाको कृषि विकास शाखामा श्री..... कृषक समूह गठन गरी समूहका क्रियाकलापहरु नियमन गर्न बान्छनिय देखिएकाले मितिमा कृषक समूह गठन तथा व्यवस्थापन निर्देशिका, २०७५ को अधिनमा रहि यस विधान तर्जुमा गरी लागु गरिएको छ ।

१. प्रारम्भिक

(१)संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ :

- (क) यस समूहको नाम “श्रीकृषक समूह” रहनेछ ।
- (ख) यो विधान समूह सम्बन्धि स्थानीय तहको आर्थिक विकास शाखा/कृषि वा पशु विकास शाखा/कृषि क्षेत्र हेर्ने इकाईमा दर्ता भएपछि तुरुन्त लागु हुनेछ ।

(२) परिभाषा : विषय र प्रसंगको अर्को अर्थ नलागेमा यो विधानमा

- (क) समूह भन्नाले यस विधानमा उल्लेखित कृषिकार्यद्वारा कृषि उपज वा पशुजन्य उत्पादन उत्पादकत्व बढाई आय आर्जन गर्न इच्छुक कृषकहरुको समूहलाई जनाउनेछ ।
- (ख) सदस्य भन्नाले कृषक जोकृषक समूहको उद्देश्य अनुसार उत्पादन र उत्पादकत्व बढाउन विधानको दफा ३ बमोजिम सदस्यता लिएको जनाउनेछ ।
- (ग) कार्य समिति भन्नाले विधान अनुसार निर्वाचित अध्यक्ष, उपाध्यक्ष,सचिव,सहसचिव, कोषाध्यक्ष तथा सदस्य पदाधिकारीहरुलाई जनाउनेछ ।
- (घ) साधारण सभा भन्नाले यस विधानको दफा ४ बमोजिम गठित सभालाई जनाउनेछ ।

(३) समूहको छाप: गोलोघेरा भित्र यस समूहको नाम “श्री..... कृषक समूह” र स्थापना मिति पढ्न सकिनेछ ।

(४) समूहको कार्यालय: समूहको कार्यालयजिल्लागा.पा./न.पा. वडा नं. मा रहनेछ ।

(५) समूहको दर्ता :

- (क) कृषक समूह सम्बन्धि स्थानिय तहको अर्थिक विकास शाखा/कृषि वा पशु विकास शाखा/कृषि क्षेत्र हेर्ने शाखा/इकाईमा दर्ता गर्नु पर्नेछ ।
- (ख) अनिवार्य रुपमा आन्तरिक राजश्व कार्यलयमा समेत दर्ता गरि स्थाई लेखा नम्बर (PAN) लिनु पर्नेछ ।

२. उद्देश्य र कार्य:

(१)उद्देश्य: सदस्यहरुको सामाजिक, आर्थिक, कृषिजन्य व्यवसायिक हितलाई ध्यान राखि देहायमा उल्लेखित समूहको उद्देश्य हुनेछ ।

- (क) कृषि व्यवसायलाई आधुनिकीकरण एवं विविधिकरण गरि उत्पादकत्व, उत्पादन वृद्धिका लागी एक जुट भई काम गर्ने,
- (ख) सदस्यहरुको आर्थिक तथा सामाजिक जिवन स्तर उठाउने ,
- (ग) सदस्यहरुमा स्वालम्बनको ज्ञान, पारस्परिक सहयोग र मितव्ययिताको भावना जागृत गर्ने ,

(२) समूहको विधानको उप दफा (१) बमोजिमका उद्देश्यहरु प्राप्त गर्न यो समूहले देहाय बमोजिमका कामहरु गर्नेछ ,

- (क) उन्नत प्रविधिबाट खेति गरी उत्पादन एवं उत्पादकत्व बढाउने,
- (ख) विज वृद्धि गरि आत्मनिर्भर हुने ,
- (ग) उन्नत प्रविधि अपनाउने,
- (घ) कृषि उत्पादनबाट आय वृद्धि गर्ने,
- (ङ) समूहबाट बजार व्यवस्थापन गर्ने,
- (च) कृषकद्वारा उत्पादित वस्तुको मुल्यमा एकरुपता ल्याउने,
- (छ) भण्डारणको व्यवस्था ,
- (ज) सदस्यको सिपमा वृद्धि गर्नका लागी अन्य कार्यक्रमहरु तर्जुमा गरी संचालन गर्ने,
- (झ) सदस्यको आर्थिक अवस्था सुधार गर्न सकिने किसिमका अन्य क्रियाकलाप संचालन गर्ने,

- (ज) सदस्यहरु बिच स्वावलम्बन ,पारस्परिक सहयोग एवं मितव्ययिता अभिवृद्धि गरि नियमित बचत गर्ने बानी बसाल्ने,
- (ट) समूह सदस्यहरुमा उत्पादनशिल,आयमुलक एवं सिपमुलक उद्देश्यका लागी सदस्यहरुलाई सुलभ व्याजदरमा ऋण प्रदान गर्ने ,
- (ठ) आफ्नो उद्देश्य पुरा गर्नका लागी समान उद्देश्य भएका स्थानिय क्षेत्र,राष्ट्रिय र अन्तराष्ट्रिय संघ संस्थाहरु संग सहयोगात्मक भावना राख्ने,
- (ड) कृषिसंग सम्बन्धित अन्य कृषक समूह, सहकारी, वित्तिय संघ संस्थाहरुसंग सम्पर्क कायम गरि जानकारी एवं सूचना आदान प्रदान गर्ने,
- (ढ) यस क्षेत्र/भेगको कृषकहरु द्वारा उठाईएको समस्याहरु कृषि ज्ञान केन्द्र, अनुसन्धान कार्यालय तथा अन्य निकायहरु लाई सम्पर्क,जानकारी उपलब्ध गराई समाधान निकाल्ने प्रयास गर्ने,
- (ण) उन्नत बीउ,रासायनिक मल, सुधारिएको औजार,किटनाशक विषादी आदी विक्री वितरण गर्ने,
- (त) सिँचाई सुविधा उपलब्ध गराउने,
- (थ) खेति विकास योजना तयार गर्न एवं पकेट प्याकेज कार्यक्रमलाई सहयोग पुऱ्याउने,
- (द) सघन कृषि तथा पशु विकास कार्यक्रमलाई सघाउ पुऱ्याउने,
- (ध) नगदे वाली उत्पादन, भण्डारण,प्रशोधन तथा विक्रीवितरण व्यवस्थापन गर्ने,
- (न) उन्नत पशुपंछि नश्ल, भुरा उत्पादन तथा विक्री वितरणको व्यवस्था मिलाउने,
- (प) पशुपंछी माछा उत्पादन एवं उत्पादकत्व बढाउने,
- (फ) उत्पादित पशुपंछी जन्य/माछाहरुको विक्री वितरणको लागी बजार व्यवस्था गर्ने,
- (ब) पशु/मत्स्यपालन सम्बन्धि प्रविधिक सेवा पुऱ्याउन सहयोग गर्ने,
- (भ) कृषि उपज उचित मुल्यमा खरिद विक्री तथा ढुवानी गर्ने,
- (म) कृषि उपज भण्डारण गने गोदामको सुविधा उपब्ध गरउने,
- (य) कृषि उपज प्रशोधन गर्ने,
- (र) प्रशोधन बस्तु उचित मुल्यमा विक्री गर्ने,
- (ल) श्रोत/हितकोष संचालन गर्ने,
- (व) संकलित बचत/हितकोषको प्रभावकारी परिचालन गर्ने,
- (श) समूह वा सदस्यलाई आवश्यक ऋण उपलब्ध गराउने,
- (ष)मथि उल्लेखित उद्देश्यहरु पूर्ति गर्न अन्य कार्यहरु गर्ने,

३.सदस्यता :

- (क) एकै उद्देश्य एवं सकभर आर्थिक अवस्था समानता भएको एवं यस समूहको विधानको परिधि भित्र रहन इच्छा व्यक्त गरेको व्यक्तिलाई यस समूहको सदस्य प्रदान गर्न सकिनेछ ।
- (ख) सदस्य हुन चाहने व्यक्तिले कम्तिमा समूहका सदस्यहरुको लिखित सिफारिस साथ अनुसूची-८ उल्लेख भए बमोजिम दरखास्त दिनु पर्नेछ ।
- (१) सदस्यको लागी योग्यता :
 - (क) आफै खेतिपाती गरेको/गर्न सक्षम भएको ।
 - (ख) समूहको उद्देश्य अनुरूप कार्य गर्न ईच्छुक भएको ।
 - (ग) समूहको विधान अनुसार कार्य गर्न मन्जुरी भएको ।
 - (घ) कृषक-कृषक बीच आपसी सहयोग बढाउन ईच्छुक भएको ।
 - (ड) सदस्यताकोलागी १६ वर्ष पुगको हुनुपर्नेछ ।
- (२) साधारण सदस्यता :
 - (क) सदस्यता शुल्क रु तिरी साधारण सदस्यताको निवेदन दिई कार्य समिति निर्णय बमोजीम साधारण सदस्यता प्राप्त गर्न सकिनेछ । यस्तो सदस्यले मासिक बचत रुप्रत्येक महिना जम्मा गर्नु पर्नेछ ।
 - (ख) समूह गठन भईसकेपछि कुनै पनि योग्यता पुगेका व्यक्तिले समूहको सदस्यता लिनचाहेमा समूहमा आवद्ध प्रति सदस्य बराबर उक्त मितिसम्म संचित हितकोष र सोको ब्याज साथैनियमानुसारका अन्य शुल्क बुझाई सदस्यता प्राप्त गर्न सक्नेछ ।
- (३) सदस्यको अयोग्यता: कार्य समितिले निम्न अवस्थामा सदस्यहरुलाई सदस्यताको लागी अयोग्य ठहर्याई सदस्यता समाप्त गर्न सक्नेछ ।
 - (क) तोकिएको मासिक बचत तथा अन्य तिर्नुपर्न रकमहरु ३ महिनासम्म नतिरेमा,

- (ख) विधानको उद्देश्य विपरित कार्य गरेमा वा समूहको रकम वा कागजात हिनामिना गरेमा वा अन्य कुनै कारणले कार्य समितिबाट निष्काशन गरेमा,
- (ग) सदस्यताबाट राजीनामा दिएमा (सदस्य सहन नचाहेर लिखित निवेदन कार्य समितिले सदरसिफारीस गरेमा)
- (घ) अपराधिक कार्यमा संलग्न भएको दोष प्रमाणित भएमा,
- (ङ) कृषि पेशा त्यागी अन्य कार्य गर्न थालेमा,
- (च) मृत्यु भएमा,
- (छ) समूहको सिद्धान्त वा नियम वा प्रतिष्ठानमा आँच आउने कार्य गरेमा ,
- (ज) अन्य

४. साधारण सभा तथा कार्य समिति :

(१) साधारण सभा :

- (क) यस समूहको सदस्यता प्राप्त सम्पूर्ण सदस्य साधारण सभाको सदस्य हुनेछ, जुन समूहको उच्चतम निकाय हुनेछ ।
- (ख) यसले विधान विपरी एंव संशोधन गर्न सक्नेछ ।
- (ग) साधारण सभा वर्षमा कम्तिमा एक (१) पटक बस्नु पर्नेछ ।
- (घ) आवश्यकता अनुसार जुनसुकै बेलामा साधारण सभा बोलाउन सकिनेछ ।
- (२) साधारण सभाको अधिवेशन : कार्य समितिले तोकेको मिति र समयमा यस समूहको सचिवले अध्यक्षको परामर्श लिई लिखित सूचनाद्वारा सम्पूर्ण सदस्यलाई साधारण सभाको स्थान, समय, मिति तथा एजेन्डाको जानकारी गराउनु पर्नेछ ।
- (३) साधारण सभाको काम कर्तव्य र अधिकार :
 - (क) कार्य समितिको निर्वाचन गर्ने तथा गठन गर्ने ।
 - (ख) विधान संशोधन गर्ने ।
 - (ग) वार्षिक बजेट अनुमोदन गर्ने ।
 - (घ) समूहको वार्षिक कार्यक्रम स्वीकृत गर्ने ।
 - (ङ) समूहको वार्षिक कार्य योजना बनाउने ।
 - (च) समूहले कार्य योजना बनाउँदा, कम्तिमा ६० प्रतिशत कृषि कार्यक्रम बनाउने ।
 - (छ) अन्य

(४) साधारण सभाको गणपूरक संख्या :

- (क) समूहको साधारण सभाको बैठकमा कम्तिमा पनि ५१ प्रतिशत सदस्यहरुको उपस्थितिमा हुनु पर्नेछ ।
- (ख) यदि सो नभए फेरी ३ दिन भित्र अर्को सभा बोलाउनु पर्नेछ ।
- (ग) यसमा कुल साधारण सदस्यको २५ प्रतिशत उपस्थिति भएमा पनि यो सभाको बैठक बस्नेछ ।

(५) कार्य समिति गठन विधि :

- (क) कार्य समिति ७ सदस्यीय हुनेछ ।
- (ख) कार्य समितिमा अध्यक्ष, सचिव, कोषाध्यक्ष, तथा सदस्यहरु हुनेछन् । आवश्यकता अनुसार उपाध्यक्ष तथा सह-सचिवको पनि व्यवस्था गर्न सकिने छ ।
- (ग) कार्यसमितिका पदाधिकारीहरुको बैठक हरेक महिनाको गते/दिन हुनेछ । तर आवश्यकता भए जुनसुकै समयमा पनि बस्न सक्नेछ ।
- (घ) कार्य समितिको पदाधिकारीहरुको कार्य अवधि दुई (२) वर्षको हुनेछ ।
- (ङ) कार्य समितिको कुनै पद खाली भएमा साधारण सदस्य मध्येबाट कसैलाई पनि कार्य समितिको पदमा समितिको बहुमतबाट मनोनित गर्न सक्नेछ ।
- (च) कार्य समितिको कोरम २/३ लाई मानिनेछ तथा निर्णय बहुमतद्वारा हुनेछ ।
- (छ) साधारण सभाका सदस्यहरुले आफु मध्येबाट निर्वाचन प्रकृयाद्वारा अध्यक्ष सचिव, कोषाध्यक्ष तथा अन्य पदाधिकारीहरुको चयन गरि कार्य समिति गठन गर्नेछ । तर अध्यक्ष सचिव, कोषाध्यक्ष मध्ये एक पदमा **महिला सदस्य** अनिवार्य रुपमा हुनु पर्दछ ।
- (ज) अन्य

(६) कार्य समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार :

- (क) विधानको परिधि भित्र रहि, समूहको उद्देश्य अनुरूप साधारण सभाले गरेको निति निर्देशन पालना गर्ने ।
- (ख) समूहको वार्षिक कार्यक्रम बनाउने तथा समूहको क्रियाकलापहरु सञ्चालन गर्ने ।

- (ग) सहकारी तथा गैर सरकारी संस्थाहरूसँग सम्पर्क वृद्धि गर्ने कृषि सम्बन्धि अन्य संघ संस्थाहरूसँग सम्पर्क गरि बढि भन्दा बढि सहयोग प्राप्त गर्ने ।
 - (घ) सहकारीमा जाने प्रयास गर्ने ।
 - (ङ) समूहको कार्ययोजना बनाई लागु गर्ने ।
 - (च) समूहको वार्षिक प्रतिवेदन बनाउने र प्रस्तुत गर्ने ।
 - (छ) अन्य
- (७) समूहको बैठक :
- (क) समूहको नियमित बैठक प्रत्येक महिनाको गते बस्नेछ ।
 - (ख) समूह बैठकहरू कार्य समितिले निधो गरेको ठाउँ, मिति र समयमा नियमित रुपमा बस्नेछ ।
 - (ग) पूर्व निर्धारित बैठकमा कुनै सदस्यले भाग लिन नसक्ने भएमा सोको जानकारी कारण सहित पहिलेनै दिनु पर्नेछ ।
 - (घ) जानकारी नदिई लगातार तीन बैठकहरूमा उपस्थित नहुने सदस्यलाई समूह सहमतिको आधारमा निष्कासित गरिनेछ ।

५. पदाधिकारीको काम,कर्तव्य र अधिकार :

- (१) अध्यक्षको काम,कर्तव्य र अधिकार :
- (क) आवश्यकता अनुसार समूहको बैठक र साधारण सभा बोलाउने,
 - (ख) बैठकको अध्यक्षता गर्ने तथा बैठक नियन्त्रण गर्ने,
 - (ग) समूहलाई क्रियाशिल गराउने र उद्देश्य प्राप्तिका लागि आवश्यक कार्य गर्ने,
 - (घ) कुनै विषयमा मतदान हुँदा मत बराबर भएमा निर्णायक मत दिने,
 - (ङ) विधानमा तोकिए अनुसार साधारण सदस्यले माग गरे अनुरूप विशेष साधारण सभा बोलाउने,
 - (च) समूहले तोकेको काम कारवाही गर्ने,
 - (छ) समूहमा उठेका विवादहरू समाधान गर्ने,
 - (ज) समूह र स्थानीय तहको सम्बन्धित निकायहरूसँग सम्पर्क व्यक्तिको रुपमा काम गर्ने,
 - (झ) समूहको निर्णय,कार्यक्रम र क्रियाकलाप भएका कारवाहीहरू एवं समस्याहरूको अभिलेख राख्न सचिवलाई सहजिकरण गर्ने,
 - (ञ) वार्षिक कार्ययोजनाको कार्यन्वयन एवं समूह परिचालनको नेतृत्व लिने,
 - (ट) समूह बैठकमा भएका निर्णय, वार्षिक साधारण समितिका निर्णय, वार्षिक प्रगती प्रतिवेदन लगायतका कागजातहरू आवश्यकता अनुसार सम्बन्धित निकायमा पेश गर्ने,
 - (ठ) समूह सदस्यहरूलाई आफ्ना समस्याहरूको पहिचान र तिनको प्राथमिकता तोक्न सघाउनु र साथै उक्त समस्याहरू समाधान गर्ने कार्यक्रम बनाउन र कार्यान्वयन गर्न लगाउने,
 - (ड) सदस्यहरूलाई क्रियाशिल गराई समन्वय र सहकार्य गर्ने,
 - (ढ) समूह सदस्यहरूबीच मतभेद व्यवस्थापनका लागि सहजिकरण गर्ने ।
- (२) उपाध्यक्षको काम,कर्तव्य र अधिकार :
- (क) अध्यक्षको कार्यमा सहयोग गर्ने,
 - (ख) अध्यक्षको अनुपस्थितिमा अध्यक्षले गर्ने सबै कार्य गर्ने,
 - (ग) कार्य समितिले तोकेको कार्य गर्ने ।
- (३) सचिवको काम,कर्तव्य र अधिकार :
- (क) अध्यक्षसँगको परामर्शमा बैठक बोलाउने ।
 - (ख) बैठकको तयारी गर्ने,
 - (ग) समूहको निर्णय पुस्तिका तयार गर्ने,
 - (घ) समूहको सम्पूर्ण कागजातहरू सुरक्षित राख्ने,
 - (ङ) समूह बैठक एवं साधारण सभाबाट पारीत निर्णयको कार्यन्वयनका लागि पहल गर्ने,
 - (च) वार्षिक प्रतिवेदन तयार पारी साधारण सभामा पेश गर्ने,
 - (छ) समूहको कार्ययोजना निर्माणमा सहयोग गर्ने,
 - (ज) कार्य समितिले तोकेको कार्य गर्ने ।
- (४) कोषाध्यक्षको काम,कर्तव्य र अधिकार :
- (क) समूहको हितकोष रकम नियमित उठाउने र फरफारक गर्ने,
 - (ख) समूह हितकोष व्यवस्थापन गर्ने,

- (ग) समूहको सबै कोषको हिसाब किताब सुरक्षित र दुरुस्त राख्ने,
 - (घ) समूहको चल, अचल सम्पूर्ण सम्पत्तिको सुरक्षाको जिम्मेवारी लिने ,
 - (ङ) समूहको वार्षिक बजेट तयार पार्ने, साधारण सभामा वार्षिक प्रतिवेदन पेश गर्ने एवं लेखापरिक्षण गराउने,
 - (च) समूह अध्यक्ष वा सचिवसँग मिली खाता संचालन गर्ने,
 - (छ) कार्य समितिले तोकेको अन्य कार्य गर्ने ।
- (५) कार्य समिति सदस्यहरुको काम, कर्तव्य र अधिकार :
- (क) आवश्यकता अनुसार समूहका अन्य उपसमितिमा सहि जिम्मेवारी वहन गर्ने,
 - (ख) कार्य समितिले तोकेको अन्य कार्य गर्ने ।

६. आर्थिक व्यवस्था :

- (१) आर्थिक स्रोत :
- (क) यस समूहको सदस्यहरुबाट प्राप्त सदस्यता शुल्क ,
 - (ख) समूहको अन्य क्रियाकलापबाट भएको आम्दानी ,
 - (ग) समूहको सदस्यले बचत गर्ने मासिक रकम,
 - (घ) समूहबाट ऋण लगानी गर्दा प्राप्त ब्याज,
 - (ङ) समूहले अन्य संघ/संस्थाबाट पाएको अवसरबाट समूह सदस्यले पाउने निश्चित पारिश्रमिकबाट प्रतिशत लेवी,
 - (च) समूह सदस्यले आफ्नो नामबाट गरेको बचत,
 - (छ) बिलम्ब शुल्कबाट ,
 - (झ) अन्य
- (२) हितकोष :
- (क) श्री कृषक समूहको एक हितकोष हुनेछ ।
 - (ख) श्री बैकमा खाता रहनेछ ।
- (३) हितकोष परिचालन :
- (क) हितकोष रकमको कम्तीमा ५० प्रतिशत कृषि कार्यमा संचालन गर्नु पर्नेछ ।
 - (ख) समूह सदस्यलाई आवश्यकता भएमा हितकोषबाट ऋण/सापटी लिन सक्नेछ ।
 - (ग) सदस्यले ऋण माग गर्न अनुसूची-९ अनुसार निवेदन दिनु पर्नेछ ।
 - (घ) कृषि कार्यको लागी लिइएको ऋणमा प्रतिशत वार्षिक ब्याज लाग्नेछ ।
 - (ङ) अन्य ऋणमा प्रतिशत वार्षिक ब्याज लाग्नेछ ।
 - (च) मासिक ब्याज, मासिक बचत रकम एवं ऋणी सदस्यले तोकिए बमोजिम ऋण किस्ता प्रत्येक महिना बुझाउनुपर्नेछ ।
 - (छ) ऋण लिदा ऋण रकमका प्रतिशत सेवा शुल्क बुझाउनु पर्नेछ ।
 - (ज) बैकमा समूह अध्यक्ष वा सचिव र कोषाध्यक्षको संयुक्त दस्तखतबाट खाता सञ्चालन हुनेछ ।
- (४) हितकोष परिचालनलाई दुई वर्ग (आवश्यक खर्च र आन्तरिक लगानी) मा विभाजन गर्न सकिनेछ ।
- (क) आवश्यक खर्च: आवश्यक खर्च भन्नाले देहाय बमोजिमको कार्यालय र प्रशासनिक खर्च भन्ने जनाउनेछ ।
 - कार्यालय खर्च (कापी, कलम, बिल, भौचर,फाईल, रजिष्टर, खाता, पत्रपत्रिका)
 - फर्निचर खर्च,
 - ढुवानी तथा घर भाडा,
 - अन्य संस्थासँग सदस्यता लिँदा तिर्नुपर्ने खर्च र वार्षिक नविकरण खर्च,
 - लेखा परिक्षण खर्च,
 - कर्मचारी पारिश्रमिक खर्च
 - साधारण सभा खर्च,
 - विविध (समूहको बैठकमा चिया नास्ता आदि)
 - (ख) आन्तरिक लगानी : आन्तरिक लगानी भन्नाले समूह भित्रको सदस्य बिचको देहाय बमोजिमको लगानी भन्ने जनाउनेछ ।
 - उत्पादनमूलक कार्य गर्न (उत्पादन तथा उत्पादन सामग्री खरिद विक्री)
 - मल, बीउ, बाली संरक्षण, विरुवा किन्न र प्रयोग गर्न,
 - आयमुलक कार्य गर्न (बाखा, बंगुरपालन आदि)

- घरेलु आयमुक्त कार्य गर्न (स्थानिय सिप, रेशम पालन, सिलाई बुनाई, माहुरी पालन, तरकारी खेती, करेसाबारी आदि)
- सामाजिक कार्य गर्न जस्तै सफाई अभियान, पहिरो नियन्त्रण, वृक्षारोपण, कुलो निर्माण, स्वास्थ्य र वातावरण संरक्षण आदि,
- सिप विकास जस्तै प्याकिङ्ग, नर्सरी र तालिम आदि ,
- बौद्धिक कार्य गर्न जस्तै तालीम प्रवचन, भ्रमण र गोष्ठी आदि,
- सामाजिक कार्य गर्न जस्तै महिला विकास, वाली विकास, आदि
- पूँजी लगानी, कर्जा प्रवाह शेयर खरिद आदि ।

(५) बिलम्ब शुल्क :

- (क) मासिक बचत रकम तोकेको समयमा नतिरेमा पहिलो महिना प्रति दिन रु.....बिलम्ब शुल्क लाग्नेछ ।
- (ख) दोश्रो महिना प्रति दिन रुबिलम्ब शुल्क लाग्नेछ ।
- (ग) तेश्रो महिना प्रति दिन रु
- (घ) चौथो महिनाबाट सदस्यता खारेज हुनेछ ।
- (ङ) प्रत्येक महिना बभाउनु पर्ने ऋण किस्ता र व्याज नबुझाएमा पहिलो महिना रु.....प्रति दिन दोश्रो महिना रु प्रति दिन तेश्रो महिना रु.....प्रति दिन बिलम्ब शुल्क लाग्नेछ । चौथो महिनामा ऋण रकम व्याजहरु ऋणी र जमानी सदस्यहरुबाट असुल उपर गरिनेछ ।
- (च) एक सदस्यको जमानी बसेको सदस्यले अर्कोको पुनः जमानी बस्न पाउने छैन ।
- (छ) जमानी सदस्यले ऋण पाउने छैन तर ऋणी सदस्यले ऋण तिरी सकेपछि जमानी सदस्यले ऋण पाउन सक्नेछ ।
- (ज) ऋण लिएको सदस्यले अरु सदस्यको जमानी बस्न पाउने छैन ।
- (झ) ऋण लिनको लागी सम्म एक सदस्यको जमानी रु सम्म दुई सदस्य र रु सम्म तिन सदस्यको जमानी चाहिनेछ ।

(६) लगानीको सुरक्षण :

- (क) कुनै पनि व्यक्तिले आफ्नो नाममा जम्मा भएको हितकोषको ९०% सम्म मात्र ऋण लिन पाउनेछ ।
- (ख) यदि व्यक्तिको नाममा संकलित हितकोषको ९०% भन्दा बढी ऋण लिनुपर्ने भएमा सोही समूहका अन्य २ जना सदस्यको सामुहिक जमानीमा ऋण दिन सकिनेछ ।
- (ग) ऋण लिने व्यक्तिले तिर्नुपर्ने साँवा र व्याज रकम नतिरेको/तिर्न नसकेको खण्डमा जमानी बसेका सदस्यमार्फत असुल उपर गरिनेछ ।
- (घ) यदि जमानी मार्फत पनि असुल उपर हुन नसकेको अवस्थामा नेपाल सरकारको प्रचलित नियम अनुसार कारवाही प्रक्रिया अगाडी बढाइनेछ ।
- (ङ) ऋण लगानी एवम् असुल उपर गर्न ऋण उप-समितिको स्वीकृती लिनुपर्नेछ ।
- (च) ऋण उप-समितिका सदस्यहरु कसैको पनि जमानी बस्न पाईने छैन ।

(७) लेखापरिक्षण:

- (क) प्रत्येक कृषक समूहले रजिष्टर्ड लेखा परिक्षण अनिवार्य रुपमा गराउनु पर्दछ ।
- (ख) लेखा परिक्षण वार्षिक साधारण सभाको पूर्ण बहुमतबाट अनुमोदन गर्नुपर्दछ ।
- (ग) मुनाफा सम्पूर्ण सदस्यलाई प्रत्येक वर्षको लेखा परीक्षण पछि निजहरुको हिसाब खातामा जम्मा गर्नुपर्दछ ।

७. विविध :

(१) निर्वाचन सम्बन्धि व्यवस्था:

- (क) यस समूहको कार्य समिति कायम रहेको अवस्थामा सोही कार्य समितिले र सो समिति कायम नरहेको अवस्थामा साधारण सदस्यको बैठकले निर्वाचन अधिकृत नियुक्त गर्नेछ ।
- (ख) सो निर्वाचन अधिकृतले निर्वाचन अधिकृतमा नियुक्त भएको मितिले एक महिना भित्र निर्वाचन गराई सक्नु पर्नेछ ।
- (ग) सो निर्वाचनमा पर्ने खर्च कार्य समितिले व्यवस्था गर्नेछ ।
- (घ) यसमा कार्य समितिको पदाधिकारीहरुलाई मतदान वा सहमतिद्वारा साधारण सभाको सदस्यहरुले छान्ने छन् ।

(२) पदावधि :

- (क) कार्य समिति सदस्य तथा पदाधिकारीहरुको पदावधि निर्वाचित भएको मिति देखि २ वर्ष हुनेछ ।

- (ख) सो गठित कार्य समितिको पदावधि समाप्त हुन १ महिना अगावै समूहको साधारण सभा बोलाई नयाँ कार्य समितिको चुनाव गराउन अनिवार्य हुनेछ ।
- (ग) कार्य समितिले विधानमा उल्लेखीत आफ्नो कार्यकाल समाप्त हुन १ महिना अगावै निर्वाचन गराउन नसकेको तथा निजको तथा निजको कार्य अवधि समाप्त भएपछी सो कार्य समितिको सदस्यहरुको समितिले आफ्नो समितिको बैठक बोलाई एउटा तदर्थ (प्रबन्ध वा तयारी) समिति खडा गरी सो तदर्थ समितिद्वारा साधारण सभाको बैठक बोलाई नयाँ कार्य समितिको गठन गर्नेछ ।
- (घ) कार्य समितिको पदावधि समाप्त हुनु अगावै कार्यरत कार्य समिति कुनै किसिमबाट भंग हुन गएमा भंग भएको कार्य समितिले आफ्ना जिम्मा रहेको कागजपत्र नगद जिन्सी कार्यभार समेत सम्पूर्ण सदस्यको सभा बोलाई अथवा कार्यालय सचिव भए सोको भरपाई लिनु पर्नेछ ।
- (ङ) सो नगरेमा यस समूहलाई हानी नोक्सानी भएमा सो कार्य समितिका अध्यक्ष र सचिव दुवैले संयुक्त रुपमा व्यहोर्नु पर्नेछ ।
- (३) उम्मेदवारको अयोग्यता :
- (क) कृषि पेशामा संलग्न नभएको व्यक्ति,
- (ख) कृषिको समूहमा नभएको व्यक्ति,
- (ग) समूहको उद्देश्य विपरीत कार्य गर्ने व्यक्ति,
- (घ) मानसिक अवस्था सामान्य ठिक नभएको व्यक्ति,
- (ङ) फौजदारी अभियोगमा सजाए पाएको व्यक्ति ।
- (४) अविश्वासको प्रस्ताव: साधारण सभाको सदस्यहरु मध्येबाट एक तिहाई सदस्यहरुले कार्य समिति उपर अविश्वासको प्रस्ताव ल्याई दुई तिहाई सदस्यहरुबाट सो प्रस्ताव पारित भएमा कार्य समिति विघटन हुनेछ ।तर अविश्वासको प्रस्ताव आएमा सफाईको मौकाबाट बञ्चित गरिने छैन ।
- ५) राजीनामा :
- (क) यस समूहको अध्यक्षले उपाध्यक्ष (भए) समक्ष वा सचिव समक्ष र अध्यक्ष बाहेक अन्य कार्य समितिका पदाधिकारीहरुले अध्यक्ष समक्ष राजिनामा दिनसक्नेछ ।
- (ख) कार्य समितिको बैठकबाट स्वीकृत नभए सम्म तिनीहरु आफ्ना पदमा बहाली रही रहनेछन ।
- (६) विधान संशोधन :
- (क) समूहको विधान संशोधन गर्न आवश्यकता पर्न आएमा साधारण सभाको सदस्यहरु मध्येका कम्तिमा ५१ प्रतिशत सदस्यको उपस्थितिमा विधान मस्यौदा पेश गर्नेछ ।
- (ख) सदस्यहरु मध्येका उपस्थिती सदस्यहरु मध्येका दुई तिहाई बहुमतबाट विधान संशोधन मस्यौदा पारित भएमा विधान संशोधन गरीनेछ ।
- (ग) संशोधित विधान स्थानीय निकायको कृषि हेर्ने इकाई/शाखाबाट अनुमोदित नभएसम्म संशोधन भएको मानिनेछैन ।
- (७) नियम बनाउने : साधारण सभाले आन्तरीक सञ्चालन नियमहरु बनाउन सक्नेछ ।
- (८) उप-समितिहरु गठन गर्न सक्नेछ: साधारण सभाले एवं कार्य समितिले साधारण सभाको स्वीकृत लिई आफ्ना कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरी समूहको लक्ष्य र उद्देश्य प्राप्त गर्न उपसमितिहरु बनाउन सक्नेछ ।
- (९) विघटन :
- (क) समूहको विधान बमोजिम कार्य सञ्चालन गर्न नसकि वा उद्देश्य प्राप्त गर्न असफल भए वा (३) तीन वर्षसम्म समूह नविकरण नभएमा समूह विघटन हुनेछ ।
- (ख) समूह विघटन भएको अवस्थामा बचत सकम सम्पूर्ण सदस्यलाई फिता गर्नुपर्नेछ ।
- (१०) समूह छोड्नुपर्ने अवस्था/सदस्यको मृत्यु/सदस्यले पाएको अवसर :
- (क) कुनै पनि सदस्यले समूह छोड्न चाहेको खण्डमा निजको नाममा संकलन भएको हितकोष रकमबाट ३ % कट्टा गरि बाँकी रकम भुक्तानी गरिनेछ ।
- (ख) यदि कुनै सदस्यको मृत्यु भएमा निजले बचत गरेको सम्पूर्ण रकम निजको सबभन्दा नजिकको आफन्तलाई समूहले दिने व्याज सहित फिर्ता गरिनेछ ।
- (ग) समूहले कुनै पनि संघ/संस्था/कार्यालयबाट पाएको कुनैपनि अवसर सामग्रीहरु आवश्यकता हेरी समूहको बैठकबाट निर्णय गराई पालोपालो गरीसबै सदस्यले पाउने गरी वितरण गरिनेगरी वितरण गरिनेछ ।
- (११) समूहको चल अचल सम्पति :

- (क) समूह विघटन भए पश्चात् समूहको चल अचल सम्पति स्थानिय निकायको आर्थिक विकास शाखा/कृषि विकास शाखाको निर्णय बमोजिम हुनेछ ।
- (ख) उक्त निर्णय चित्त नबुझेको खण्डमा निर्णयको जानकारी पाएको ३५ दिन भित्र सम्बन्धित स्थानी तहको उप-मेयर/उपाध्यक्षसमक्ष निवेदन गर्न सक्नेछ ।
- (ग) खण्ड (ख) बमोजीम उप-मेयर/उपाध्यक्षले गरेको निर्णय अन्तिम हुनेछ ।

मिति:.....

श्री रत्ननगर नगरकार्यपालिकाको कार्यालय
रत्ननगर नगरपालिका, चितवन ।

मार्फत, श्री वडा कार्यालय
..... नं. वडा ।

विषय: समूह नविकरण सम्बन्धमा ।

श्री.....कार्यालय/शाखा/इकाई/संस्थाको सहयोगमा मिति.....गते
गठन भएको हाम्रो यस श्री कृषक समूहको म्याद अवधि
मिति..... गते सकिने/सकिएको हुदा समूह दर्ता नविकरण गरी पाउन निम्न विवरणहरु संलग्न गरी यो
निवेदन पेश गरेका छौ ।

संलग्न कागजातहरु

१. समूहको सदस्यहरुबाट हस्ताक्षर गरिएको विधान
२. समूहको निर्णय : नविकरण, कार्यसमिति चयन सम्बन्धमा
३. वडा कार्यालयको सिफारिस पत्र
४. समूहका सदस्यहरुको नागरिकताको प्रतिलिपि
५. समूहको अध्यक्षको अटो साईज फोटो प्रति १
६. समूहका सदस्यहरुको जग्गा धनीपुर्जाको प्रतिलिपि
७. सक्कल दर्ता प्रमाण पत्र र सोको प्रतिलिपि
८. स्थायी लेखा नं.को प्रतिलिपि
९. कर चुक्ता प्रमाण पत्रको प्रतिलिपि
१०. नविकरण बापतको राजश्व दाखिला भौचरको प्रतिलिपि

.....

समूह अध्यक्षको दस्तखत

मिति:

मोवाईल नं.:

समूहको छाप :